Пралетары ўсіх краін, злучайцеся!

Газэта рабоча-сялянскай моладзі Беларусі

Чырвоная Зьмена

Орган Цэнтральнага і Менскага Комітэтаў Ленінскага Комуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі

№ 116 (498) Субота, 15 кастрычніка 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у аўторак, чацьвер і суботу | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена": Менск, Комсам. 25.

Фракцыянэрам няма месца ў партыі.

Пастанова ЦКК УсеКП(б) ад 13-га кастрычніка 1927 г.

СЛУХАЛІ: Заява т.т. Праабражэнскага, Серабракова і Шарава ад 15-га верасьня 1927 г., у якой яны лічаць сябе організатарамі нелегальнае процiпартыйнае друкарні.

ПРЭЗЫДЫУМ ЦКК УХВАЛІЎ: т.т. Праабражэнскага, Серабракова і Шарава за організацыю нелегальнае процiпартыйнае друкарні ў саюзе з беспартыйнымі буржуазнымі інтэлігентамі выключыць з УсеКП(б).

СЛУХАЛІ: Пра дэзорганізатарскую процiпартыйную дзейнасьць Фішалёва М. С.

Фішалёў Міхась Сямёнаў сябра УсеКП(б) з 1919 г.; да 1919 г.—сябра партыі меншавікоў; у Чырвонай арміі ня быў; у апошні час—загадчык дзяржаўнае друкарні ў Маскве.

Абвінавачваецца ў тым, што будучы загадчыкам друкарні, абмануў давер'е партыі і органаў савецкае ўлады: зрабіў падробку, выкарыстаў дзяржаўныя сродкі, надрукаваў процiпартыйны дакумант.

ПРЭЗЫДЫУМ ЦКК УХВАЛІЎ: абвінавачаньне прызнаць даказаным. За абман партыі органаў савецкае ўлады, за дэзорганізатарскую працу, накiраваную проці партыі, Фішалёва М. С. з партыі выключыць.

Сакратар ЦКК УсеКП(б) **Янсон.**

Слабы вучастак.

Сёньня мы друкуем матар'ялы, якія кажуць, што комсамольскія організацыі цягнуцца ў хвасьце па распаўсюджваньні облігацый пазыкі індустрыялізацыі.

Мэта гэтай пазыкі — накіраваць маючуюся ў насельніцтва частку «вольных» грошай на пашырэньне і ўмацаваньне нашай прамысловасьці.

Аб умовах пазыкі мы падрабязгова паведамлялі ў папярэдніх нумарох газэты.

— Наша партыя і Савецкая ўлада надае посьпеху пазыкі індустрыялізацыі вялікае політычнае і практычнае значэньне.

На спробы імпэрыялістычных драпежнікаў разбурыць Савецкі Саюз, працоўная грамадзкасьць дае адказ умацненьнем ня толькі абароны, але ўмацненьнем і ўсёй прамысловасьці. Пачаты ўжо грунтоўныя работы па пабудове адзінаццаці буйных электрычных станцый. У нас на Беларусі будуецца «Асінаострой».

Посьпех пазыкі дасьць новых дзьвесьці мільёнаў рублёў для народнай гаспадаркі.

Хутка дзесяцігодзьдзе вялікага Кастрычніка. За дзесяць год зроблена шмат, але яшчэ больш рабіць прыдзецца ўпярадзе.

Нашым лепшым падарункам Кастрычніку, побач з суботнікам, павінна быць і облігацыя пазыкі індустрыялізацыі.

Зараз задачы ўсіх комсамольскіх ячэек:

— Шырока популярызаваць пазыку (праз асабістыя гутаркі, сходы, плякаты, насьценныя газэты).

— Самім комсамольцам падаваць прыклад, купляючы облігацыі пазыкі на магчыма большую суму грошай.

Гэты вучастак у нас зараз покуль слабы. Нам трэба яго ўмацніць як асабістым прыкладам, так і шырокай агітацыяй.

Выканана толькі 20 процантаў.

Узмацнім рэалізацыю пазыкі індустрыялізацыі.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам загадчык валютным аддзелам Наркамфіну тав. Абрамсон паведаміў наступнае:

Пазыка індустрыялізацыі выклікала вялікую зацікаўленасьць сярод рабочых, вынікам чаго зьяўляецца штодзённае паступленьне падпіскі з прадпрыемстваў. Паасобныя рабочыя падпісаліся на пазыку на суму 150 рублёў і звыш.

Але ў агульным, трэба прызнаць папярэднія вынікі падпіскі на пазыку індустрыялізацыі пакуль-што недастатковымі. На 14 кастрычніка па ўсёй Беларусі рэалізавана пазыкі на суму 500 тысяч рублёў, што складае толькі 20 процантаў выкананьня заданьня.

Шмат якія прадпрыемствы і ўстановы яшчэ не раскачаліся. Рабочым і служачым недастаткова растлумачана роля і значэньне пазыкі індустрыялізацыі, умовы падпіскі на яе. На некаторых прадпрыемствах яшчэ толькі зьбіраюцца організаваць камісіі дапамогі распаўсюджваньню пазыкі індустрыялізацыі.

Комсамольская організацыя ў гэтай найважнейшай кампаніі пакуль-што прымае зусім слабы ўдзел. Роля комсамолу, як перадавіка, застрэльшчыка ў гэтым амаль што не адчуваецца.

Мы лічым гэта зусім ненармальным зьявішчам. Нельга дапусьціць таго, каб такая грамадзкая організацыя, якім зьяўляецца комсамол, бязьдзейнічала ў кампаніі распаўсюджваньня пазыкі індустрыялізацыі. Мы павінны-ж зразумець, што ад таго, які посьпех будзе мець пазыка, залежыць далейшае гаспадарчае ўмацненьне нашай краіны, міжнароднае становішча Савецкага Саюзу.

Калі яшчэ ў горадзе мы разьлічваем на комсамольскую організацыю, як на актыўнага памоцніка ў праводзеньні гэтай кампаніі, дык у вёсцы, дзе комсамол зьяўляецца амаль адзінай грамадзкай організацыяй, ён павінен быць ініцыятарам у справе распаўсюджваньня пазыкі сярод сялянства.

Часу да канца кампаніі засталося зусім мала. Комсамольская організацыя павінна зараз-жа заварушыцца і паказаць сябе прыкладам у гэтай справе.

Безадкладна трэба абгаварыць пытаньне аб распаўсюджваньні пазыкі індустрыялізацыі на нарадах комсамольскага актыву, растлумачыць значэньне пазыкі ў шырокіх колах працоўнай моладзі.

Мы павінны патрабаваць ад кожнай ячэйкі, ад кожнага комсамольца ў паасобку справаздачы аб тым, што яны зрабілі дзеля распаўсюджаньня пазыкі індустрыялізацыі.

Аблігацыя пазыкі павінна быць у кожнага комсамольца

Гэткую пастанову вынес плепум Лядзянскага райкому ЛКСМБ.

Удзельнікі пленуму колектыўна падпісаліся на пазыку індустрыялізацыі на 300 рублёў. Лядзянская комсамольская ячэйка пры с/с правяла падпіску на 120 рублёў.

Да ўсіх юнсельрабкораў.

Дарагія таварышы!

У мэтах ажыцьцяўленьня пастаноў КК ЦК ЛКСМБ па пытаньні ўстанаўленьня сувязі з юнсельрабкорамі газэты „Чырвоная Зьмена", КК ЦК ЛКСМБ сумесна з рэдакцыяй газэты рашыла зьвярнуцца да Вас са спэцыяльным лістом, які павінен паслужыць пачаткам нашай сувязі ў рабоце.

Асноўныя задачы, высунутыя комуністычнай партыяй перад працоўнымі Савецкай Рэспублікі—гэта пытаньне індустрыялізацыі краіны, а адсюль вынікае шэраг пасьлядоўных задач, якія выказваюцца: а) у рацыяналізацыі прамысловасьці; б) барацьбе з бюрократызмам і растратамі; в) рацыянальным выкарыстаньні ўсіх сродкаў рэспублікі і г. д. Усе гэтыя пытаньні павінны быць неадымнай часткай работы на кожны дзень для кожнага маладога рабочага і селяніна, а ў асаблівасьці юнсельрабкора, па ажыцьцяўленьні лёзунга: «Кожны малады рабочы, работніца, селянін і сялянка павінны быць актыўнейшымі памочнікамі компартыі і Савецкай улады ў іх рабоце». Усе моманты скажэньняў, злачынстваў, злоўжываньняў у рабоце павінны быць Вамі падхоплены своечасова, кожны такі момант павінен быць падмацаваны фактамі.

Разам з гэтым КК ЦК ЛКСМБ просіць пісаць аб хваробных зьявішчах, якія вы сустракаеце сярод комсамольскай масы, організацыі, дзе-б то ні было: у вытворчасьці у гаспадарцы, установе, на вучобе, у сваёй штодзённай рабоце і г. д. Усякія такія заўвагі КК ЦК ЛКСМБ просіць накіроўваць як у рэдакцыю, гэтак і непасрэдна па адрасу КК ЦКЛКСМБ. Сумеснымі патугамі будзем дапамагаць комуністычнай партыі і Савецкай уладзе змагацца з усімі недахопамі нашага жыцьця і работы.

Адказны сакратар КК ЦК ЛКСМБ **Мілінін.**

Адказны рэдактар газэты „Чырвоная Зьмена" **Курцін.**

Усебеларускі мітынг!

СЁНЬНЯ 14-ты ДЗЕНЬ МІТЫНГУ ЧЫТАЧОЎ.

Прыцягвайце чырвонаармейцаў, вучняў і служачых!

Прамова прадстаўніка газэты „Чырвоная Зьмена"

Характар суботніка калі ён амаль цалкам праводзіцца **ўнутры** прадпрыемстваў, не дае магчымасьці скарыстаць маючуюся вольную «рабочую сілу»—чырвонаармейцаў, вучняў і частку служачых (тых установаў, дзе для суботніка няма аніякай працы).

Некаторыя ячэйкі маюць думку **браць** грошы з тых комсамольцаў, якія ня будуць працаваць на суботніку. Мы лічым пастаноўку пытаньня **немэтазгоднай.**

Грашыма «адбаярвацца» нельга, трэба, каб комсамольскія ячэйкі абавязкова адшукалі для гэтай часткі комсамольцаў якую небудзь работу.

Мы ўчара надрукавалі абвестку Полацкага акрвсмаддзелу аб тым, якую працу ён можа даць. **Гэтай працы з лішкам хопіць на ўсю Полацкую комсамольскую організацыю.**

Астаноўка за грунтоўнай падрыхтоўкай з боку самых ячэек, райкомаў і акругкому.

Полацкая акруга—не выключэньне. У кожнай акрузе, кожным горадзе можна знайсьці для суботніка работу, трэба толькі яе ўважліва шукаць.

У Менску яшчэ да гэтага часу зусім не скарыстаны аніякія грамадзкія работы.

У Віцебску нічога ня зроблена для таго, каб накіраваць частку чырвонаармейцаў, вучняў і служачых у саўхозы.

Менск і Віцебск не адны.

Амаль ува ўсіх акругах дрэнна абстаіць справа з ўцягненьнем вышэйпаказанай часткі моладзі.

Толькі адна ячэйка—Менскіх будаўнікоў—атрымала працу ня толькі для сваіх таварышоў, але і для чырвонаармейцаў падшэфнай часьці.

Усе павінны працаваць на суботніках! Суботнік—экзамен працоўнай дысцыпліны і ініцыятывы для ўсёй комсамоліі!

З „фронту" суботніка.

СТАРШЫНЯ МІТЫНГУ: Таварышы! Для ўдзелу ў абмене думкамі яшчэ запісалася звыш 60 асоб. Прэзыдыум знашоў неабходным даць выказацца толькі часткі таварышоў, а зьмест прамоў астатніх таварышоў агаласіць у выглядзе зводкі. Агалашаю гэтыя матар'ялы.

— **Чырвона-Слабадзкі раён.** Праведзена нарада бюро ячэек сумесна з гаспадарчымі працаўнікамі. 6 ячэек праводзяць суботнік у саўхозах, 4 ячэйкі—рамантуюць дарогі.

Міхайловіч.

— **Вёска Рудня, Клімавіцкага раёну.** Усе комсамольцы колектыўна апрацавалі пучастак бульбы ў сельска-гаспадарчай арцелі. Заработак, у ліку 7 руб. 25 кап, адлічылі на карысьць беспрытульных.

С. Кавалёў.

— **Рагачэў.** Ячэйка саўгаслужачых атрымала працу па капаньні бульбы. Частка комсамольцаў будзе скарыстана для работы на асушцы балот.

Краўцова.

— **Нова-Барысаў (лесапільны завод імя Розы Люксембург).** Пры дапамозе партыйнаў часткі дарослых рабочых моладзь ушчае ў ход завод у адзін з сьвяточных дзён.

Б. Шапіра.

— **Калінкавіцкі раён.** Ячэйка Саўгаспадарчай Слабады, сумесна з усімі дарослымі рабочымі правяла суботнік. Зарабілі 16 рублёў.

Эпштэйн.

— **Барысаў. Варонецкі сельска-гаспадарчы тэхнікум.** Студэнцтва правяло два суботнікі, працуючы на гаспадарцы тэхнікуму.

Мікола Гаух.

— **Капыль (Меншчына).** Раніцою, 9-га кастрычніка ў дзень і „вялікага сьвята" комсамольцы дзьвёх ячэек (якія працуюць на яўрэйскай мове), ачысьцілі зямлю для сквэра.

Алесь Малевіч.

— **Жлобін (Бабруйскай акругі).** На лесапільным заводзе працавалі комсамольцы трох гарадзкіх ячэек. У суботніку таксама прынялі ўдзел дарослыя рабочыя і майстры. Пасьля 8-мігадзіннай работы адбыўся невялічкі мітынг. Пад бадзёрыя гукі песьняў комсамольцы разышліся па хатах.

Гарбузік.

Аб суботніку і аб таварышу Аспаваце.

Прамова тав. Міхася Зэліксона.

(Віцебск, акругком ЛКСМБ).

Таварышы! Я бяру сёньня на сябе адважнасьць зрабіць незвычайную прамову, а ў жывых словах, у выглядзе **вуснага фэльетону** расказаць аб адным цікавым факце.

Віцебскі скураны завод. Кожны рабочы зараз актыўна рыхтуецца да сьвята працоўных. І гора таму, хто хоць крыху адстане. Як арол налятае на такіх таварышоў наш Яхімка Аспават, лае на чым сьвет стаіць і ўдарае сябе рукою ў грудзі, заклікае іх да актыўнасьці.

— Вось—дык старэецца чалавек. Эх, няма ў нас сьвядомасьці. Вось, калі-б усе былі, як Аспават—дык нам было-б і мора па калені—гаварылі пра Яхімку.

А калі бюро ячэйкі абгаварвала пытаньне аб суботніку, дык Аспават выступіў з вялікай і гарачай прамовай і зноў біў сябе ў грудзі...

— Эх, вы, малакасосы, — гаварыў наш Яхімка ў гутарках з таварышамі — пораху вы яшчэ ня нюхалі, вось заўтра мы пакажам прыклад, як трэба працаваць.

Комсамольцы ўважліва слухалі. Гэта-ж кажа Аспават—стары комсамолец—былы сакратар ячэйкі.

...Суботнік прайшоў на славу. Работалі ня толькі хлопцы з заводу, але і прымацаваныя да ячэйкі комсамольцы. Прышло нават і два піонэры.

...Ня было толькі на суботніку... славутага прамоўцы Яхімкі Аспавата.

Яхімка Аспават у часе суботніка спакойна спаў.

* * *

А хтосьці яшчэ адважыўся Яхімку Аспавата назваць пустазвонам. Памылка гэта—Яхімка Аспават можа рабіць гарачыя прамовы. А больш яму нічога і ня трэба.

Кіно-сэансы ў фонд „суботніка".

(Прамова Эд. Галубка, сябра бюро ячэйкі ЛКСМБ працмастацтва).

Я не затрымаю свайй прамовай мітынгу, бо за мной вялікая чарга жадаючых выказацца.

Спачатку дзьве прапановы наконт вёскі.

Вельмі карысна абгарадзіць вясковае пасьбішча, каб скаціна не рабіла шкоды.

Зрабіць за вёскай у асобным месцы могілкі для скаціны.

Цяпер хвіліну аб тым, што мысьліць наша ячэйка правесьці ў суботнік.

Згодны ўсе. Нават і беспартыйныя.

Намерваемся паставіць 2 кіно-сэансы і пастаноўку, збор з якіх пойдзе, на барацьбу з дзіцячай беспрытульнасьцю.

Я кончыў. У мяне засталося дзьве хвіліны. Аддаю іх чарговаму прамоўцу.

За два дні вымасьцілі вуліцу.

Прамова т. Кабакова.

(Комсамолец проф. ячэйкі м. Бярэзіна).

Таварышы!

У дні яўрэйскіх сьвят, калі на вуліцах нікога ня было, нашыя комсамольцы **м. Бярэзіна** вышлі на працу.

На галоўнай вуліцы мястэчка закіпела работа. Хто вазіў пясок, ідучы па калені ў гразі, хто ўбіраў непатрэбныя камяні, а хто пачынаў ужо масьціць вуліцу.

Удзельнічала ўсяго—**43 ч.** Акрамя карыснай працы, мы зарабілі—**50 р.**

Вуліца вымашчана... Сялянскія падводы ўжо ня будуць тануць у непраходнай гразі.

На гэта мы патрацілі **два дні.** Аб значэньні казаць ня варта,—гэта была і **антырэлігійная дэмонстрацыя,** гэта было і нашым **падарункам Кастрычніку.**

Горкі падрыхтаваны.

Прамова тав. Мянзэвіча.

У нас суботнік рыхтуецца ўсёроўна, як баявая вайсковая опэрацыя. Створана, пад старшынствам сакратара РК КП(б)Б тав. Ляўшы, раённая камісія. Ува ўсіх ячэйках вызначаны адказныя кіраўнікі. Суботнік адбудзецца ў адзін дзень—30-га кастрычніка. Будзе працаваць 1050 комсамольцаў. Сіламі моладзі мяркуецца адрамантаваць вялікі мост.

Шэсьць ячэек будуць організавана малаціць збожжа беднацкаму насельніцтву.

Акрамя гэтага, будзе выканана шмат працы па выгрузцы вагонаў, рубцы дроў.

Ва ўсіх ячэйках раёну—вялікая зацікаўленасьць да падрыхтоўкі суботніка.

Гаспадарчыя ўстановы адносяцца да гэтага пачыну вельмі прыхільна і ў нас ёсьць поўная ўпэўненасьць у тым, што Горацкі раён не адстане ад іншых організацый Беларусі.

Змалацілі збожжа і ўзаралі на зіму

Прамова таварыша Жоўцік,

(Слабадзкая ячэйка ЛКСМБ, Калінкав. раён, Мазыршчына).

Слабадзкая і саўгаспадарчая ячэйкі комсамолу паршылі правесьці суботнік на карысьць беднай чырвонаармейскай сям'і.

У вызначаны дзень абедзьве ячэйкі вышлі на працу змалацілі жыта і авёс, а таксама ўзаралі поле на зіму.

Дарослае сялянства прымала ў суботніку актыўны ўдзел. Сямідзесяцігадовы дзядзька сам прапанаваў ячэйцы сваю малатарню для абмалоту збожжа.

Калі комсамольцы скончылі працу гаспадыня шчыра дзякавала ячэйку і з радасьцю сказала, што **„цяпер і нам можна спатыкаць у радасьці кастрычнікаўскае сьвята—у гаспадарцы ўсё ў парадку".**

„Меншвей" качае!

Прамова таварыша Эвентава.

«Меншвей»—адно з найбольш буйных і багатых прадпрыемстваў Менску. Комсамольцаў тут—асоб 70.

Але ня гледзячы на ўсё гэта, комсамольская ячэйка ня прымае да гэтага часу ні якіх практычных захадаў. Сакратар ячэйкі толькі бубніць, што дарослыя рабочыя ня пойдуць на сустрач, рабіць, нічога ня робіць. Ганьба!

Хто бярэ слова далей?

СПРАВЫ І ДНІ АДНАГО ПРАДПРЫЕМСТВА

АГЛЯД АБУТКАВАЙ ФАБРЫКІ

Сёньня восьмы дзень агляду

У РАСПАЛЕ.

12 гадзін дню. Зароўеў гудок і з памяшканьня фабрыкі адзін за другім сталі выходзіць рабочыя. У гэты час каліткі ўваходу на абутковую фабрыку адчыніліся і ў яе прайшлі два супрацоўнікі рэдакцыі „Чырвонай Зьмены".

Рабочы, які з імі сустрэўся, павітаўся і кінуў:

— Чаму так позна? Мы ўжо даўно чакаем газэту. Ці нельга і мне нумарок.

Узяўшы сьвежы нумар „Чырвонай Зьмены", ён накіраваўся да выхаду.

150 прынесеных экзэмпляраў хутка разышліся па руках. Вочы ўсіх накінуліся на старонку аб аглядзе, якая прываблівала ўвагу сваімі чоткімі малюнкамі, вылучанымі буйным шрыфтам загаткамі.

— Глядзі, Кроль напісаў. Даўно з комсамольскага ўзросту вышаў, а таксама піша. Так і будзем зваць — „юнкор майстар Кроль".

Тым часам у клюбным памяшканьні фабрыкі сабралося некалькі рабочых. Яны закідваюць пытаньнямі дзяжурнага выязной рэдакцыі:

— Чаму не пашлі адказы дырэктара на нашы прапановы? Прапаноў шмат, а дырэктар адказаў толькі на дзьве.

— Ці можна даць адказ на адказ дырэктара?

— На яўрэйскай мове можна здаць зататку?

За кожным пытаньнем — падрабязны адказ.

Акрамя пытаньняў, шмат якія прыходзяць з матар'яламі. У большасьці комсамольцы, але нярэдка ўбачыш і старога рабочага.

Вось комсамолец Баскін тлумачыць супрацоўніку нешта аб ваганетках:

— 10 ваганетак не хапае для заводу. З-за гэтага наша вытворчасьць працы значна адстае. Калі-б было ваганетак 40-50, фабрыка значна пасунула-б уперад свой вырабатак.

З шумам урываецца ў памяшканьне клюбу комсамольская газэтная тройка. Яна дапамагае выязной рэдакцыі ў яе рабоце: вядзе гутаркі з майстрамі, правярае ці правільныя даны матар'ялы, сама шмат піша, распаўсюджвае адозвы рэдакцыі. Адзін з іх гаворыць:

— Здабылі матар'ялы аб прагулах. Сярод комсамольцаў іх бадай няма. А тыя, якія сустракаюцца, зроблены па ўважлівым прычынам. Ну-ка запішы!

І дзяжурны сябра рэдакцыі доўга піша.

Гудок. Зноў на працу. Рабочыя разыходзяцца па аддзяленьням. Дзяжурны разьмяркоўвае матар'ялы, сыстэматызуе.

Пасьля працы ў памяшканьні зноў наплыў. Зноў прапановы, пытаньні, шмат заўваг. Падрабязна сумесна з дзяжурным сябрам рэдакцыі разьбіраюць нумар газэты і асабліва старонку агляду.

У 6 гадзін вечара, калі пачынае цямнець, усе разыходзяцца: рабочыя па дамох, а супрацоўнік яшчэ бяжыць у рэдакцыю, каб падрыхтаваць матар'ялы назаўтра. Усё павінна быць як мага хутчэй, аддадзена.

Усьлед ім глядзіць плякат, які бачны навет з вуліцы — „Рабочыя і работніцы! Ваш доўг прыняць удзел у аглядзе!".

Н. Ашчэўскі.

БАСКІН І ГАРЭЛІК „ГУЛЯЮЦЬ"...

Тыпы комсамольцаў.

Сярод моладзі нашай фабрыкі найдзеш розных: і такіх, якім-бы ўсё толькі гуляць, ды гуляць, і такіх, якія больш за ўсё любяць пачытаць і павучыцца.

Першая частка моладзі, прыходзячы пасьля работы дамоў, апранаецца ў лепшую вопратку і адпраўляецца гуляць. Гэта замест таго, каб што-небудзь пачытаць.

Больш за ўсё яна любіць хадзіць у цырк. Навет калі ў часе перапынку на абед рабята зьбіраюцца ў невялічкую групу, то размовы іх заўсёды верцяцца вакол цырка: хто каго паламаў, як трымаў сябе Вася Буравой і г. д.

Многія цыркам цікавяцца. Але найбольш выдатнейшы любіцель яго, перад якім стушоўваецца ўсё астатняе, гэта — ФЭЙГЕЛЬ. Цырк — яго жыцьцё. Гэта — паветра, якім ён дыша.

Фэйгель не толькі глядач, а і ўдзельнік журы. Як-жа могуць без яго абыйсьціся?

Назаўтра ён не прапусьціць ні аднаго выпадка, каб не пахваліцца гэтым сваім таварышом.

Рабочыя фабрыкі кажуць: — калі хочаце чуць аўторытэтныя думкі аб цырку, спытайцеся ў удзельніка журы — Фэйгеля.

Ведама, цырк не дае магчымасьці так Фэйгелю хадзіць на заняткі, да якіх ён адносіцца, як да выкананьня непрыемнага абавязку. У газэту хлапец таксама вельмі рэдка заглядае.

Ёсьць у нас і другі тып комсамольца — РУЗАЎ.

Гэта — хітры хлапец.

На працягу ўсяго часу прабываньня ў комсамоле (з 1924 г.), ён — сябр АПА камісіі, а цяпер і сябр рэдкалегіі.

Любіць Рузаў браць вельмі многа абавязкаў. Але як іх выконвае?

ФЭЙГЕЛЮ СЬНІЦЦА ЦЫРК...

— Заўсёды спазьняецца з пратаколам АПА камісіі, сьпісамі самаадужацыі. Па яго віне не вышаў яшчэ і ў сучасны момант нумар насьценнай газэты, матар'ял да якога быў падрыхтаваны 2 тыдні таму назад і цяпер часткова ўжо ўстарэў.

Цікава тое, што ён ніколі нідзе не выказваецца і не задае пытаньняў.

Газэты я чытаю — кажа ён хлапцом. Калі-ж спытаеце, — што прачытаў? — не адкажа, бо не ведае. А лічыць сябе за вельмі сьвядомага.

Калі ў мінулым годзе яго хацелі паслаць вучыцца — не захацеў. Казаў, што дома будзе займацца. У выніку — нідзе не вучыўся.

За тое гуляць любіць.

Не любіць вучыцца і комсамолец КРЭМЕР Ш. Хлапец ён дарослы, гуляе з дзяўчатамі, зьбіраецца навет жаніцца.

Ён ужо самастойны рабочы, але несамастойны, як комсамолец.

Калі Крэмер, апрануўшы лепшую вопратку, ідзе гуляць, дык не ён, як комсамолец, мае ўплыў на беспартыйных дзяўчат, а наадварот: сам падпадае пад іх уплыў.

ПАД УПЛЫВАМ ДЗЯЎЧАТ...

У мінулым годзе хлапец вучыцца не пашоў, за што атрымаў „на від". Цікава, што ён думае рабіць у гэтым годзе.

Абодва апошнія хлапцы не цікавяцца грамадзкім жыцьцём. Калі на фабрыцы сход, яны альбо стараюцца хутчэй уцячы, альбо і зусім не прыходзяць. Нягледзячы на пералічаных мною таварышоў, трэба ўсё-ж сказаць, што большасьць моладзі фабрыкі імкнецца да вучобы. У гэтым годзе амаль усе ідуць займацца ў школу. І мы УПЭЎНЕНЫ, што яны займацца будуць.

Большасьць моладзі і газэты выпісвае, чытае, прымае вялікі ўдзел у вытворчым і грамадзкім жыцьці фабрыкі.

Напрыклад, комсамолец ШАЯПАШНІКАЎ. Ён вучыцца ў вячэрняй школе рабочай моладзі, кандыдат фабкому, прадстаўнік моладзі ў фабком, сябр кооперацыйнай камісіі, сябр бюро ячэйкі ЛКСМБ, сябр экономкамісіі.

Ён не толькі лічыцца паўсюды сябрам, але добра выконвае ўсе свае абавязкі. А трэба памятаць, што хлапец у мінулым годзе быў яшчэ няпісьменным.

ЗАЛЬЦМАН і ГАЛЕНСОН таксама зьяўляюцца прыкладам для іншых. Абодва — сябры культкамісіі фабрыкі. Прэдфабкому і прэдкультк амісіі кажуць, што яны на фабрыцы вядуць амаль усю культработу.

Гэтыя таварышы актыўна ўдзельнічаюць на ўсіх рабочых сходах.

Вось па такіх хлапцох павінна раўняцца ўся фабрычная моладзь.

ДЗБАНЭК.

Пасяджэньні ў кватэрах.

„Бацькі" комсамольцаў удзельнічаюць у сходах.

Мэтод, які ўзяло бюро ячэйкі ЛКСМ — праводзеньне сваіх пасяджэньняў, на якіх ставяцца індывідуальныя справаздачы комсамольцаў на кватэрах у гэтых комсамольцаў, сябе апраўдаў.

Вось прыклад: Ня так даўно пасяджэньне бюро ячэйкі было праведзена на кватэры бацькоў комсамольца Г. на якім ён даваў сваю індывідуальную справаздачу.

Калі перад гэтым спыталі ў хлапца: «Дзе для цябе лягчэй рабіць справаздачу?». Ён адказаў: «Ведама, для вас лягчэй, калі я не буду рабіць дома, а для мяне — на фабрыцы, бо калі штонебудзь і захацеў-бы схлусіць, дык дома нельга».

У спрэчках па справаздачы выказвалася і яго маці. Яна, як і амаль усякая маці, маючы прывычку абараняць сваіх дзяцей, казала, што сын дома намагае ня сварыцца, чытае газэты — наогул усё добра.

А бацька апавядаў зусім адваротнае «Ён дома сварыцца і са мною і з старшым братам, газэты хоць і чытае, але ня там, дзе трэба і г. д.»

Такое-ж пасяджэньне было праведзена і на кватэры ў комсамольца Ш.

Бацьком такія пасяджэньні надта спадабаліся і яны прасілі, каб у далейшым заўсёды так рабілі.

Мэтад гэты мы рэкомэндуем і для іншых ячэек.

Кац С.

У НАШАЙ ЗЬМЕНЫ.

Як трэба пісаць да агляду.

Якія акругі маўчаць?

Амаль паўтара месяцы прайшло, як на старонках «Чырвонай Зьмены» мы пачалі праводзіць агляд піонэрскіх дасягненьняў. За гэты час зьмяшчаліся матар'ялы Барысаўшчыны, Магілеўшчыны, Меншчыны, Полаччыны, Бабруйшчыны (Лупалаўскі раён). Але шмат допісаў яшчэ ляжаць у рэдакцыі нескарыстанымі — Чаму? Допісы аб гэтым самі гавораць.

Ня пішэце цыркулярна!

Вось нататкі з матар'ялаў Калінкавіцкіх атрадаў (Мазыршчына): «Організацыя ўзьнікла ў 1923 годзе...» «Але у сувязі з пераходам на лепшыя мэтады работы і большай зацікаўленасьці ячэек, праца палепшылася. К дасягненьням можам аднесьці наступнае: замест аднаго атраду мы маем 25, дзе яны разгортваюць працу сярод шырокіх мас рабоча-сялянскіх дзяцей, многія піонэры зьяўляюцца сябрамі МОПР'у ТСА-віяхіму...» «Мы маем дасягненьне ў адносінах наладжваньня сувязі з бацькамі, шляхам праводзеньня вечароў...» «Маюцца у раёне тры фарпосты, пад кіраўніцтвам якіх...» і г. д.

Матар'ялаў, падобных гэтым, — тры густа надрукаваныя лісты, але ў гэтых „цыркулярах" ня відаць „жывой" працы, ня відна вопыту (а ён, — пэўна, ёсьць).

«Добрая кашка, ды малая чашка».

Шмат допісаў прыслала **Віцебшчына**. Шмат у іх фактаў добрай працы атрадаў.

У атрадзе працаўнікоў мастацтва (Віцебск) організованы пераплётны гурток, фото-гурток, гурток кіно-механікаў, тры піонэры пабудавалі радыё, шэсьць модэляў-самалётаў, кіно-апарат. У атрадзе пры саюзе будаўнікоў (Віцебск) — гурток ручной працы мае машыну, усе неабходныя швэйныя прылады. Піонэры з зацікаўленасьцю займаюцца ў гуртку. Маюцца шмат модэляў, наладжваецца выстаўка. У атрадзе пры **авіо-парку** (Віцебск) — разгорнута творчая праца піонэраў: яны складаюць самі жывую газэту, п'есні, малююць, лепяць. Піонэры працуюць у агародзе, зьбіраюць колекцыі расьлін і розных машкары.

У Калінкавіцкім мястэчковым атрадзе піонэры выконвалі цікавыя заданьні: яны складалі сводкі аб зьніжэньні цэн, праводзілі вучот кооперавання насельніцтва і г. д. У **Кохаваўскім мястэчковым атрадзе імя Чарвякова** — «добра працуюць натуралістыя, гурток вышываньня»...

Як бачыце, ёсьць шмат цікавых фактаў, добрай працы атрадаў. Але на адных голых фактах напісаных у допісе нельга павучыць працаваць, нельга перадаць карысны вопыт.

Праўда, ёсьць допісы, якія падрабязна асьвятляюць мерапрыемствы. Вось напрыклад, **віцебскі атрад імя Чарвякова** падрабязна напісаў аб начоўцы. Пачынаючы з таго, як яны «парашылі організаваць», юнкор запоўніў допіс аб тым «як рыхтавалі гарбату», «як прыбіралі палатку, як палеглі спаць», потым «як усталі, зноў пілі гарбату, гралі і купаліся і радасныя пайшлі дамоў».

Ня варта было так падрабязна пісаць аб гэтай начоўцы. У такіх выпадках трэба браць найцікавейшую галіну працы, найцікавейшае мерапрыемства.

Як пісаў Кузьма Гарбулька.

Якая мэта агляду піонэрскіх дасягненьняў? Ажывіць піонэр-працу, высьвятляючы добры вопыт працы атрадаў, навучыць працаваць на гэтым вопыце іншыя атрады. **Значыць і трэба пісаць аб гэтым вопыце так, каб яго можна было скарыстаць. Ня трэба пісаць справаздач аб працы, як гэта рабілі калінкавіцкія юнкоры, ня трэба пералічваць усе праведзеныя мерапрыемствы. Выбраўшы самае цікавае ў атрадзе мерапрыемства, якое ажывіла працу — трэба пісаць аб ім як мага падрабязьней.** Трэба пісаць ня толькі аб тым, што гурток організаваўся, а і як ён працуе, як і колькі ўдзельнічала ў ім піонэраў, якія цяжкасьці былі на шляху, як іх перамаглі.

У апошнім нумары «Чырвонай Зьмены» быў зьмешчаны допіс Кузьмы Гарбулькі (гл. старонку піонэр-агляду). Спачатку допіс быў такім: «Мы атрымалі заданьне ахоўваць птушак. Заданьне добра выканалі. У выніку рэдка, калі цяпер знойдзеш на градках чарвяка. Так мы ахоўваем птушак». Цікавая была праведзена праца, але мала аб ёй было напісана. І калі мы прасілі расказаць Гарбульку, як гэта яны ахоўваюць птушак, — атрымалася цікавае апавяданьне, якое мы і запісалі. На гэтым допісе цяпер можа павучыцца кожны вясковы атрад.

Агляд дасягненьняў піонэр-працы працягваецца. Шмат якія акругі яшчэ не даслалі да агляду аніводнага допісу (Гомель, Магілеў, Мазыр, Орша і г. д.). У нас ёсьць шмат карыснага вопыту — але аб гэтым маўчаць. У Горках (Аршаншчына) ёсьць добры вопыт працы сельска-гаспадарчых піонэрскіх клюбаў, у Віцебску — адзіны піонэрскі тэатр. „Працаўнікі" маўчаць. Чым гэта растлумачыць?

Жылі ў лягеры мы так...

(Парыцкі раён, Бабруйшчына).

У лягер выяжджалі не асобныя атрады, а піонэры ўсіх атрадаў раёну. Ехаць трэба было параходам, у дачнае месца нашага раёну, мястэчка Шацілкі.

Наступіў вечар. Пачуўся гудок параходу, музыка зайграла піонэрскі марш і пад грукат піонэрскіх місак, кубкаў, лыжак і іншых лягерных інструмантаў, мы ад'яжджалі ад берагу.

Нечакана зрабіліся «грузчыкамі».

Хутка азнаёміліся між сабою незнаёмыя. Пачаліся гутаркі, сьмех. Параход раптам стаў, піонэры засыпалі пытаньнямі матросаў і капітана: што гэта такое? Адказ быў, што будуць нагружаць апал. Жыва піонэрская братва была на беразе і цягала дровы.

Вось параход прываліў к берагу. Тут таксама загрукацелі пустыя міскі і лыжкі, а сэрца так радасна забілася...

Крыху пагаладалі.

Раніцою кожны піонэр ачысьціў сваю торбу ад рэштак хлеба, масла, яек. Не-ракусіўшы, усе прыняліся за работу, хто ладзіць нары, хто прыладжвае кацёл. Кожны працуе, а есьці няма чаго. Прадуктаў поўнасьцю не хапала. Чакаць прыходзілася ад сьнеданьня да абеду, ад абеду да вячэры. Ды якія там абеды?..

Пасьля крыху разжыліся: знайшлі кухарку, прадуктаў, пачалі варыць абед і вячэру. (Ведома, усё гэта здарылася дзякуючы слабай падрыхтоўцы).

Прыцягнулі з лесу вялікае бервяно, паставілі яго і зрабілі мачту-сьцяг. Пасьля адчыненьня, зрабілі круг для праводзеньня гутарак ля кастра, зрабілі паліцы для кніг.

Веды, якія мы атрымалі на мосьце.

Памятнай для піонэраў надоўга застанецца каманда ОВО Шацілаўскага моста. Нашы наведваньні ахраньнікаў, іх да нас, сумесныя катаньні на лодках, гутаркі героя грамадзянскай вайны тав. Аўчыньнікава, сумесны абед на мосьце, — усё гэта вельмі ажывіла нашу работу, унесла рознастайнасьць, дало немалую карысьць для піонэраў.

«Адчуваю сымпатыю да таварышоў піонэраў».

Узяліся мы за абсталяваньне студыі ў мястэчку Шацілках. Адразу сялане сьмяяліся. Але-ж наша работа вельмі шпарка пайшла наперад, і студня неўзабаве была абсталявана. Ад тых, хто сьмяяўся, мы атрымалі яшчэ падзяку. Нашы сумесныя гутаркі ля кастра, вечары, паходы, экскурсіі на станцыю зблізілі нас з шацілаўскімі піонэрамі. Мы за час лягераў заваявалі аўторытэт у насельніцтва. Аб гэтым сьведчыць заява машыніста вадакачкі Каханоўскага, які пасьля нашай экскурсіі на вадакачку, напісаў заяву: «Чувствую неопределимую симпатию к товарищам пионерам, в их новой жизни и развитию, а посему прошу принять моего сына в пионеры».

Так мы пражылі 17 дзён. Марголін

Эксплёатацыя рабочай моладзі ў Польшчы.

Каб не западозрыць нас у тым, што мы пераналічваем сапраўднае становішча рабочай моладзі ў Польшчы, у сучасным нарысе мы выкарыстаем даныя грамадзянкі Крахельскай, зьмешчаныя ў польскай фашысцкай урадавай газэце «Глос Праўды».

Ужываньне працы рабочай моладзі.

Ужываньне дзяшовай працы рабочай моладзі пашыраецца з кожным днём. Грамадзянка Крахельская ў вышэйпамянёным артыкуле падкрэсьлівае, што пашыраецца „ўжываньне работы дзяцей і моладзі ў самых гібельных для здароўя галінах прамысловасьці, што зморвае да немагчымасьці малады організм за вельмі доўгім рабочым днём, начной работай і работай ў часе абедзенных перапынкаў".

Па афіцыйных урадавых даных выходзіць усё чыста. На агульны лік 443.566 рабочых занятых у буйной прамысловасьці, на моладзь падае толькі 9 проц. У сапраўднасьці далёка ня так. Ёсьць прадпрыемствы, дзе процант моладзі даходзіць навет да 100 проц. Напрыклад у дрэваапрацоўчай прамысловасьці маем — 11 проц. (пры 46.662 рабочых), у мэталюргічнай прамысловасьці — 16 проц. (пры 79.386 рабочых), паліграфічнай прамысловасьці — 21 процант (пры 18.577 рабочых).

У Варшаве ёсьць навет многа мэталюргічных заводаў, дзе працуюць ад 50 да 70 процантаў моладзі. Калі пагледзім, што робіцца ў сярэдніх фабрыках (50 рабочых), дык убачым, што процант моладзі даходзіць да 82 процантаў, а ў іншых меншых амаль да 100 проц. Грамадзянка Крахельская піша:

«У друкарнях 100 проц. работу моладзі знаходзім навет у вялікіх прадпрыемствах». А вось, што яна піша аб ужываньні працы маладых дзяўчынак:

«Адна з самых вялікіх хэмічных фабрык у Варшаве б'е рэкорд, ужываючы працу 50 проц. маладых дзяўчынак. У вельмі вялікай колькасьці запоўнены дзяўчатамі самага малодшага ўзросту адзін з мэталюргічных заводаў: у жніўні 1926 г. адна чвэртка агульнай колькасьці рабочых былі 15-цігадовыя дзеці, — палова з якіх гэта дзяўчынкі ва ўзросьце маладзей 15 год».

Кваліфікацыя і зарплата рабочай моладзі.

Надмерная эксплёатацыя рабочай моладзі ідзе пад фікцыяй абучэньня яе і павышэньня яе кваліфікацыі. 3-хгадовая і навет 4-хгадовая яе „практыка" патрэбна фабрыкантам для таго, каб магчы плаціць «вучнёўскую» зарплату ці наогул карыстацца дармовай працай. «Практыканты» вельмі часта, навет пасьля сканчэньня свайго курсу „вучэньня" атрымоўваюць і ў далейшым „вучнёўскую" стаўку.

Вышэйназваная грамадзянка Крахельская прыводзіць вельмі многа прыкладаў гэтай нямысьлімай эксплёатацыі, дзе „вучні" цэлымі гадамі атрымліваюць ад 3-х да 5-ці злотых у тыдзень (ад 75 к. да 1 р. 25 к.). Самая вялікая эксплёатацыя існуе ў друкарнях. У вялікіх друкарнях „практыканты" аплачваюцца ад 2 да 25 злотых ў тыдзень (ад 50 к. да 10 р.). Але гэта не заўсёды. Для прыкладу яна называе адну друкарню у Варшаве, якая мае на рабоце 28 рабочых, з якіх 8 маладых „вучняў" і 7 старэйшых, усяго 15 дармовых рабочых. Шырока ўжываецца і вельмі дрэнна аплачваецца праца моладзі ў польскай ваеннай прамысловасьці. Гэта-ж самая грамадзянка Крахельская зацьвярджае, што плата маладога рабочага складае „46 проц. заработнай платы некваліфікаванага рабочага ці 25 проц. кваліфікаванага рабочага". Па афіцыйным лічбам аднадзённая зарплата маладога рабочага складае 1 злоты і 58 грошаў (каля 35 кап.). Самая нізкая зарплата рабочай моладзі існуе ў мэталюргічнай прамысловасьці Верхняй Сілезіі (правінцыя Польшчы) — 68 грошаў у дзень (18 кап).

Эксплёатацыя рабочай моладзі і профсаюзы.

Усю віну такой нячуванай эксплёатацыі рабочай моладзі грамадзянка Крахельская прыпісвае профсаюзам, якія па яе думцы не цікавяцца становішчам рабочай моладзі.

Наіўныя думкі!

Яны, — фашыстыя — быццам-бы запамяталі, што здраднікі польскай рабочай клясы — Польская Соцыялістычная Партыя і яўрэйскі „Бунд" — наўмысьля не дапушчаюць рабочую моладзь Польшчы організоўвацца ў секцыі моладзі пры профсаюзах, бо баяцца, што яна як організаваная адзінка падпадае пад уплыў рэволюцыйных профсаюзаў і комсамолу.

Адзіным абаронцай інтарэсаў рабочай моладзі Польшчы зьяўляецца комсамол Польшчы. Ён кіруе барацьбой рабочай моладзі Польшчы, клапоціцца аб палепшаньні яе эканомічнага становішча. Толькі пад яго кіраўніцтвам праходзяць вельмі часта масавыя забастоўкі моладзі, якія ва многіх выпадках прыносяць перамогу рабочай моладзі.

Гэта разумее рабочая моладзь Польшчы, яна адхіляецца ад уплыву здрадніцкіх профсаюзаў і розных соцыялістычных саюзаў моладзі і, нага-ў-нагу ідзе з комсамолам Польшчы.

А.

ЯК ВЫ ПАДРЫХТАВАЛІСЯ ДА „ДНЮ УРАДЖАЮ“

З ПЕСЬНЯМІ І СЬЦЯГАМІ ПРЫДЗЕ МОЛАДЗЬ НА ВЫСТАЎКІ.

Чаго патрабуе жывёла ад гаспадара на адзінаццатым годзе рэволюцыі.

Твае абавязкі ў гэты дзень.

Першым абавязкам моладзі ў праводзеньні «Дню Ўраджаю»—зьяўляецца ўсебаковая і ўважлівая падрыхтоўка.

Адна камісія, напрыклад, ня зможа падрыхтаваць добрай сельска-гаспадарчай выстаўкі. Тут нашай моладзі, комсамольцам, трэба паказаць сваю энэргію, трэба прыцягнуць усё сялянства да ўдзелу ў выстаўцы.

Некаторыя гаспадары думаюць, што аддзел машынізацыі сельскай гаспадаркі на выстаўцы ня цікавы. Што мы новага пакажам у вёсцы? Усе машыны ўжо бачылі. А на справе гэта інакш. На адной леташняй выстаўцы у Мазырскай акрузе былі сабраны ўсе плугі, якія ёсьць у вёсцы. Раставілі іх у шарэнгу. І аказалася, што гэты аддзел быў самым цікавым. Плугі былі рознай сыстэмы і выклікалі цэлую дыскусію на тэму—які лепшы?

Гэты факт яскрава гаворыць за тое, што яшчэ многае цікавае адсутнічае на выстаўках.

Калі ты ведаеш, што твой сусед-культурнік мае цікавыя дасягненьні, але ня зьбіраецца паказацца з імі на выстаўцы—зайдзі да яго, раскажы аб задачах выстаўкі, аб вялікай цане яго ўдзелу ў гэтым мерапрыемстве і можна з упэўненасьцю сказаць, што лік удзельнікаў выстаўкі павялічыцца.

Выстаўкі будуць не ва ўсіх вёсках, ці мястэчках. Моладзі таго мястэчкі, ці вёскі, дзе выстаўка неналаджваецца, трэба арганізаваным парадкам, з чырвонымі сьцягамі і дыяграмамі стану гаспадаркі данае вёскі пайсьці на выстаўку ў суседняе мястэчка.

Нашы патрабаваньні у „Дзень Ураджаю“

„Дзень Ураджаю“ ў Аршаншчыне.

У «Дзень ураджаю» па акрузе будзе праведзена у **кожным раёне і ня менш, чым па дзьве сельска-гаспадарыя выстаўкі.**

Выстаўкам надаецца значэньне **паказальных школ,** якія зьявяцца вялікім штурхачом сялянства да яшчэ большай зацікаўленасьці ў паляпшэньні сельскай гаспадаркі.

На выстаўках будуць прадстаўлены аддзелы—**ральніцтва, гародніцтва, садоўніцтва, жывёла гадоўлі, малочнае гаспадаркі і інш.**

З прычыны таго, што сяляне гадоўлі пташак аддаюць зусім малую ўвагу, выстаўкі будуць асабліва цікавіцца палепшаньнем пароды птушак.

Лён і канаплі маюць у нас вялікі збыт. А між тым, гэтыя тэхнічныя расьліны разводзяцца вельмі слаба. На пашырэньне гэтых культур адпушчана па Аршаншчыне **55,000 руб.** Выстаўкі будуць надзвычайна цікавіцца першымі дасягненьнямі ў справе пашырэньня тэхнічных культур.

Зьмі.

200 пудоў з дзесяціны.

За культурнікамі—уся вёска.

У вёсцы **Любонічы,** Шклоўскага раёну, Магілеўскае акругі жывуць два культурнікі: **Васіль Гурынаў і Андрэй Чапялёў.**

Васіль Гурынаў—малады, але працавіты і добры гаспадар. У яго гаспадарцы ўведзен пяцірольны севазварот.

Надзвычайна цікавіцца добрабытам усяе вёскі: сам абудаваў грамаадвод, сочыць за санітарным станам калодзежаў і інш.

Вядзе ў гаспадарцы шмат вопытаў. У мінулым годзе сеяў жыта на зямлі няўгноенай, угноенай звычайным гноем, а таксама задумаўся ўгноіць кавалак торфавым угнаеньнем.

Ураджай у гэтым годзе атрымаўся: на першым кавалку (бяз гною)—27 пуд. з дзесяціны, на другім кавалку (згноем)—102 пуды, і на трэцім кавалку (угноеным торфам)—201 пуд.

Андрэй Чапялёў увёў у сваёй гаспадарцы шасьціпольле. Бачачы ад такой сыстэмы палёў карысьць, усе пасялкоўцы параўналіся з Андрэем.

Гэтыя культурнікі выбралі шмат экспонатаў і з нецярпеньнем чакаюць сельска-гаспадарчай выстаўкі. **Шклоўскі.**

І жыта нажаў і сена накасіў.

Мае вопыты з сэрадэляй.

(Вёска Худаўцы, Крупскі раён, Аршаншчына)

Вясной гэтага году наша Крупскае крэдытнае сельска-гаспадарчае таварыства прывезла насеньне сэрадэлі. Даведаўшыся аб гэтым, **я купіў 25 фунтаў прывезенага насеньня і парашыў зрабіць вопыт на сваёй гаспадарцы.**

Пасеяў я купленую сэрадэлю па жыту, пасьля прабаранаваў яго два разы.

Няпрыемны выгляд мела наша жыта пасьля баранаваньня: чорнае, асалавелае. Мімавольна падумаў, што жыта прападзе і вопыт ня ўдасца. Але праз некаторы час мая радасьць павялічылася: **жыта пачало зелянець, вылучацца сваёй сінявою з суседніх загонаў, а як пасьпела—каласы важкія і вялікія.**

Для цікавасьці я гэта жыта абмалаціў асобна.

Недакладны падлік паказаў, што дзесяціна баранаванага жыта дала 60 пудоў.

Як жыта зжалі, сэрадэля пачала шпарка расьці, заслала тоўстым пластам ржэўнік.

У першых лічбах кастрычніка я скасіў сэрадэлю. Прывёз дамоў вялікіх чатыры вазы добрага сена.

С. Патапенка.

Ня пушчай скаціну на рунь.

(Загузьзе, Ветрынскі раён, Полацкая акруга).

Кожную восень сяляне нашай вёскі пушчалі жывёлу на рунь. Гэта моцна адбівалася на пагоршаньні ўраджаю жыта.

У гэтым годзе, па прапанове моладзі, гаспадары нашай вёскі пастанавілі—ня пушчаць жывёлу на рунь.

У пастанове таксама гаворыцца, што калі чыя-небудзь скаціна будзе хадзіць па шкодзе, трэба гаспадара яе шрафаваць ня менш трох рублёў. За гэтыя грошы трэба выпісваць для вёскі літаратуру.

Комсамолец.

Што я павязу на выстаўку?

(Вёска Бахацец, Лупалаўскага раёну).

У гэтым годзе я атрымаў ад рэдакцыі «Крестьянской газеты» пасылачку насеньня карняплодаў. Падзяліўся імі з сваімі суседзямі.

Пасеяў я карэньплоды на полі так, як вучылі газэты і часопісі. А мае суседзі пасеялі «пасвойму», — як каму ўздумалася.

Калі парасьлі мае карняплоды вялікімі, дык вяскоўцы дзівіліся.

— Глядзі на яго, блазнота, такія буракі ўзгадаваў, ды сярод чыстага поля.

Калі пачалі важыць, дык аказалася, што **сярэдні бурак—7 фунтаў, а турнэпс—10 фунтаў штука.**

Лепшыя экзэмпляры павязу ў «Дзень Ураджаю» ў раён на выстаўку.

Аўрамаў.

Дайце працу!

(Вёска Рудня, Лагойскага раёну).

Яшчэ некалькі месяцаў назад агульным сходам «профінтэрнаўскай» комсамольскай ячэйкі была вынесена пастанова: разгрузіць «загружаных» і даць працу «вольным рукам».

Прайшло ўжо некалькі пасяджэньняў бюро, нагаварылі пакошт «разгрузачных спраў»... але на гэтым і застанавіліся: **комсамольцы знаходзяцца па году ў організацыі і да апошняга часу ніякай працы ня выконваюць.**

Вось другі факт. Сход ячэйкі пастанавіў: правесьці на хутары Аўгустава сход парабкоў. Запісалі ў пратакол і паставілі кропку. Можна правесьці шмат прыкладаў аб такіх «папяровых пастановах».

Хутка будуць перавыбары бюро ячэйкі. Нам, перш за ўсё, трэба праверыць выкананьне старых пастаноў і плянаў. Запытаць у бюро ячэйкі, чаму пастановы агульнага сходу ячэйкі ня выконваюцца.

Комсамолец.

На варце ўраджаю.

Міжнародны агляд.

Дзень за днём.

Па прыкладу працоўных мас Савецкага Саюзу ідуць пролетары ўсяго сьвету.—Капіталістыя шукаюць прычэпак, каб перашкаджаць добрым узаемаадносінам.—Комуністыя маюць буйныя перамогі ў Нямеччыне і Польшчы.—Працоўныя масы рэволюцыянізуюцца.

Савецкая рэспубліка—пуцяводная зорка для ўсіх прыгнечаных.

Зараз у Маскве адбываецца ўсесаюзны зьезд работніц і сялянак.

На гэтым зьезьдзе з дакладам аб міжнародным і ўнутраным становішчы СССР выступіў т. Калінін.

Пачаўшы даклад з агляду пройдзенага намі рэволюцыйнага шляху, т. Калінін адзначыў, што 10 гадоў таму назад пролетарыят капіталістычных краін Захаду быў напярэдадні захопу ўлады.

Але буржуазія была мацнейшай.

Аднак ня гледзячы на цяжкае паражэньне, якое пацярпеў пролетарыят шэрагу капіталістычных краін, рабочыя і сяляне Савецкага Саюзу атрымалі і замацавалі вялізарную перамогу.

Савецкая рэспубліка зрабілася пуцяводнай зоркай для ўсіх паднявольных капіталу.

Ня гледзячы на перашкоды з боку капіталістычных дзяржаў, Савецкі Саюз расьце і мацнее.

Яго значэньне на міжнароднай арэне павялічваецца.

Наша моц і наш рост непакояць буржуазію.

Савецкі Саюз зьяўляецца косткай у горле ўсёй буржуазіі.

Асабліва-ж нас ненавідзіць буржуазія Англіі і Францыі.

У чым сутнасьць ангельскае політыкі.

Рашучы ўдар па СССР пры сучасным становішчы не па сілах ангельскаму консэрватыўнаму ўраду. Супроць гэтага наўсталі вялізныя масы ангельскага насельніцтва: рабочыя, сяляне і дробная буржуазія.

Таму ангельскія консэрватары ідуць супроць Савецкага Саюзу обходным манэўрам, які заключаецца ў тым, што яны з месяца ў месяц ствараюць конфлікт за конфліктам з Савецкім Саюзам.

Гэта робіцца для таго, каб паказаць ангельскай абывательскай масе, нібы з СССР ніякіх мірных, добрасуседзкіх адносін наладзіць нельга.

Потым, ствараючы гэтыя конфлікты, яны паступова прывучаюць рабочых і іншыя пласты насельніцтва адносіцца да гэтых конфліктаў, як да зьявішча больш-менш частага.

А калі ангельскі народ ня будзе адчуваць небясьпекі ад гэтых конфліктаў, тады—выкарыстаць момант і паставіць ангельскае насельніцтва перад фактам, які ўжо здарыўся, г. зн. перад вайною.

Вось у чым сутнасьць ангельскае політыкі.

Супроць гэтага змагаецца савецкі ўрад. Ён стараецца, каб вайны не было, ён шчыра хоча міру.

Нашы ўзаемаадносіны з Францыяй.

З францускім урадам у нас каля 2-х год вядуцца перамовы.

Як толькі францускія правыя пачулі, што блізка ўтварэньне згоды між Савецкім Саюзам і Францыяй, яны зараз-жа адкрылі шалёную кампанію супроць нашага поўнамоцнага прадстаўніка тав. Ракоўскага.

Гэта кампанія ў корані фальшывая і вядзецца па сутнасьці ня супроць асобы поўнамоцнага прадстаўніка, а супроць франка-савецкага ўгавору.

Чаму-ж правыя адмовіліся ад узаемнае выгаднае зьдзелкі між Савецкім Саюзам і Францыяй?

Мы-ж згаджаемся плаціць 60 мільёнаў франкаў у год (каля 22 мільёнаў руб.) за былыя ваенныя даўгі.

Справа ў тым, што кожны ўгавор, утвораны Савецкім Саюзам з другою дзяржаваю, зьмяншае колькасьць конфліктаў з Савецкім Саюзам.

А францускім правым—патрэбны іменна прычэпкі для конфліктаў, патрэбны абставіны для бязупыннага дыскрэдытаваньня савецкага ладу.

Вось чаму савецкі ўрад б'е трывогу, заклікае насельніцтва краін да ўважлівасьці і пільнасьці, каб быць гатовымі да ўсяго.

Політыка СССР заваёўвае ўсё большыя сымпатыі.

Далей тав. Калінін адзначыў, што нашы адносіны з Нямеччынай даюць узаемныя станоўчыя вынікі, бо з году-ў-год павялічваецца карысны для абедзьвюх краін таваразварот.

З усходнімі краінамі мы ўсё больш уваходзім у экономічную сувязь, мэтам якой адпавядае падпісаны ўтвораны намі гандлёвы ўгавор з Пэрсыяй.

Усе гэтыя факты даводзяць, што краіны, якія ня думаюць умешвацца ва ўнутранае жыцьцё СССР, могуць знаходзіцца ў працяжнай экономічнай і культурнай сувязі з СССР.

Усе мінулыя 10 год савецкі ўрад рашуча змагаўся за мір.

За гэтыя 10 год СССР заўсёды падтрымліваў слабыя народы.

Політыка, якую праводзіў СССР на міжнароднай арэне, бясспрэчна ўжо заваявала і будзе заваёўваць усё большыя сымпатыі ўсіх працоўных клясаў насельніцтва ўсяго сьвету.

Буйная перамога нямецкае компартыі.

9-га кастрычніка у Гамбургу (Нямеччына) адбываліся перавыбары гарадзкой думы.

Комуністычная партыя мае вялізную перамогу на выбарах.

Яна атрымала 110 тысяч галасоў, супроць 78 тысяч, атрыманых на папярэдніх выбарох.

І ўсё гэта, ня гледзячы на тое, што Гамбург зьяўляецца асяродкам нямецкай рэакцыі ў Паўднёвай Прусіі, і што дзейнасьць компартыі перад выбарамі абмяжоўвалася ўсякім чынам поліцыяй.

Такую-ж самую перамогу мае компартыя і ў другім буйным горадзе—Кенігсбэргу.

Вынікі выбараў у думу (муніцыпалітэт) у Гамбургу і Кенігсбэргу зрабілі вялікае ўражаньне ў нямецкіх політычных колах.

Паводле агульнае думкі, гэтыя вынікі паказваюць адыход шырокіх пластоў дробнай буржуазіі ад партыяй кіруючага зараз буржуазнага блёку.

А таксама гэта сьведчыць і аб тым, што зараз ідзе зрух пролетарскіх мас у бок комуністычнае партыі.

Як у Гамбургу, так і ў Кенігсбэргу комуністычная партыя па колькасьці дэпутатаў у думе займае другое месца.

На першым месцы стаяць соцыял-дэмократы.

Партыі буржуазіі атрымалі цяжкае паражэньне.

У Гамбургу яны страцілі каля 3-яе часткі. У Кенігзбэргу—каля 40 процантаў галасоў у параўнаньні з папярэднімі выбарамі.

Калі-б соцыял-дэмократы сапраўды зьяўляліся рабочай партыяй, дык зараз маючы апору ў самакіраўніцтве двох буйных гарадоў, можна-б было весьці сур'ёзную барацьбу супроць капіталізму.

Можна-б было патрабаваць: васьмігадзіннага рабочага дню, павялічэньня заробку, падатковага абкладаньня буржуазіі, вызваленьня з турмаў пролетарскіх барацьбітоў, зьнішчэньня буржуазнага ўраду і ўтварэньня рабочага ўраду ў Нямеччыне.

Робячы гэтыя патрабаваньні, комуністыя лішні раз прымусяць соцыял-згоднікаў паказаць свой сапраўдны твар рабочым масам.

Лішні раз запытаюцца, з кім соцыял-дэмократыя з рабочай клясай ці з імпэрыялістымі супроць рабочай клясы?

За комуністых! Супроць Пілсудзкага.

Ня менш характэрны посьпех комуністычнай партыі Польшчы на выбарах у гарадзкія думы.

Рабочая кляса Польшчы паказвае свае адносіны да фашысцкага ўраду Пілсудзкага тым, што праводзіць у муніцыпалітэты сваіх кандыдатаў, кандыдатаў, якіх высоўвае і абараняе комуністычная партыя.

У Варшаве, Лодзі, Гародні і іншых гарадох Польшчы, комуністычная партыя мае вялізныя посьпехі.

Пролетарская актыўнасьць расьце.

Ня гледзячы на зьнішчэньне рэволюцыйных сьпіскаў, ня гледзячы на тэрор і гвалты пілсудчыкаў, ня гледзячы на тое, што дэпутатам-комуністым забараняецца наладжваць мітынгі, а газэты і адозвы рэволюцыйнага напрамку конфіскуюцца,—ня гледзячы на ўсе гэтыя падзеі пры буржуазнай «свабодзе», комуністыя на ўсёй Польшчы маюць вялізную перамогу.

Комуністычная партыя Польшчы стаіць на верным шляху.

Яна набыла вялізны ўплыў ня толькі сярод рабочых мас, але і сярод усіх тых, хто бязьлітасна прыгнятаецца ўрадам Пілсудзкага.

Перамога комуністых пры выбарах азначае сабою пералом у настроях польскіх працоўных мас.

Яны патрабуюць рабоча-сялянскага ўраду, які толькі і зможа забясьпечыць працоўных ад далейшага наступленьня буржуазіі.

Алёнін.

Саюзныя навіны.

РЫХТУЙЦЕСЯ ДА РАЙКОНФЭРЭНЦЫЙ. ЦК ЛКСМБ пастанавіў правесьці раённыя канфэрэнцыі ЛКСМБ у праняту другой паловы лістапада і першай паловы сьнежня. Намечан наступны парадак дню: 1) Справаздача ра[illegible]кому, рэвкамісіі, садаклад райбюро ЮП і выбары райкому. 2) Аб вайсковай рабоце. 3) Выбары дэлегатаў на акруговую конфэрэнцыю.

АБСЬЛЕДВАНЬНЕ МЕНСКАЙ ОРГАНІЗАЦЫІ ЛКСМБ. З 16 кастрычніка па 7 лістапада ЦК ЛКСМБ праводзіць абсьледваньне Менскай акруговай організацыі ЛКСМБ. Вылучана камісія для абсьледваньня ў складзе наступных таварышоў: Малікіна, Дзялюка, Кваніскага і Левінай.

Абсьледваньне павінна высьвятліць наступныя пытаньні: 1) Аб удзеле організацыі ў рацыяналізацыі савецкага, гаспадарчага, коопэрацыйнага апарату і ў барацьбе з бюрократызмам; 2) Рост організацыі, работа з актывам і парткіраўніцтва; 3) Нацработа (беларусізацыя і інш); 4) Рацыяналізацыя вытворчасьці і рабочая моладзь; 5) Аб хворых зьявішчах у організацыі.

НОВЫ СКЛАД ЭКОНОМКАМІСІІ ЦК. Бюро ЦК ЛКСМБ зацьвердзіла новы склад экономкамісіі ЦК ЛКСМБ: Шаліна (старшыня), Дзялюк, Уцеха, Бароўскі, Пыканаў, Садоўскі, Пятровіч, Залескі, Слухоўскі, Чахоўскі і Кауфман.

НОВЫ ЗАГАДЧЫК ШКОЛЬНЫМ АДДЗЕЛАМ. Апошні пленум ЦК ЛКСМБ абраў загадчыкам школьнага аддзелу і сябрам бюро ЦК бышага сакратара Віцебскага акругкому ЛКСМБ тав. П[illegible]анава.

ДА ДНЮ МОРФЛЁТУ. ЦК ЛКСМБ камандзіруе на падшэфны ліякор „Парыская Комуна" тав. Саўцэвіча (старшыня вайскова-фізкультурнай камісіі).

Вёска электрыфікруецца.

Белсельтрэст будуе ў савецкіх гаспадарках 4 электрастанцыі, з якіх дзьве будуць знаходзіцца ў Менскай акрузе і 2 у Бабруйскай.

Гэтыя станцыі будуюцца з такім разьлікам, каб даць электраэнэргію не тальні саўхозам, але і бліжэйшым вёскам.

Палепшыць гарадзкі дабрабыт.

Прэзыдыум Менгарсавету вызначыў пабудаваць у Менску ў 1927-28 годзе цэлы шэраг рабочых будынкаў, пашырыць каналізацыю ў горадзе, а таксама палепшыць гарадзкі дабрабыт.

У наступным гаспадарчым годзе будзе закончана пабудова жалезна-бэтоннага масту праз Сьвіслач, праведзена электрычнае асьвятленьне на акраіны, дзе яго яшчэ няма і закончана брукаваньне незамошчаных вуліц.

35000 членаў Мопр'у.

Гэтымі днямі адбыўся пленум Менскага акруговага камітэту Мопр'у.

Пленум канстатаваў павялічэньне масавага попыту на Мопраўскую літаратуру па Менскай акрузе, больш рэгулярнае паступленьне ўзносаў з мясц на карысьць замежных палітвязьняў і рост шэрагаў членаў Мопр'у. Лік апошніх па акрузе зараз дасягае 35 тысяч чалавек.

Зачыніўся зьезд працоўных жанчын.

10-га кастрычніка зачыніўся Менскі акруговы зьезд работніц і сялянак, на якім прысутнічала 157 дэлегатак.

За тры дні працы зьезд заслухаў і абмеркаваў даклады аб міжнародным становішчы, удзеле жанчын у савецкім будаўніцтве, ахове здароўя работніц і сялянак ды інш.

На ўсесаюзны зьезд працоўных жанчын абрана 8 дэлегатак.

У тры радкі.

○ За верасень у ЦК МОПР'у БССР паступіла 5 тысяч рублёў узносаў на карысьць палітзьняволеных у замежных краінах.

○ Дырэкцыя 2-га БДТ наладжвае для студэнтаў ільготныя абанэмэнты па зьніжаных цэнах і ў крэдыт.

○ 900 тысяч рублёў вызначана облвыканкам асыгнаваць на меліорацыю ў БССР.

○ У Менску пабудаван новы цагельны завод, які дасьць у год 5.500.000 штук цаглы.

○ На абсталяваньне санаторыя ў Сасноўках Галоўсоцстрах асыгнаваў 400 тыс. рублёў.

У армію ідзе зьмена.

Прызыў 1905 году заканчваецца.

Мэдагляд скончаны.

11 кастрычніка на Бойданаўскім прызыўным пункце скончыўся мэдагляд прызыўнікоў 1905 году.

21 кастрычніка закончыцца мэдагляд прызыўнікоў у Пухавічах.

У сталіцы.

З 14 кастрычніка на Менскім прызыўным пункце пачалі работаць 2 мэдыцынскія камісіі ў складзе 14 чал.

У зьвязку з гэтым, праз камісіі прапушчаецца ў 2 разы больш прызыўнікоў, чым раней.

Мэдагляд на Менскім прызыўным пункце закончыцца 29 кастрычніка.

Сімулянт прызнаўся.

Гэтымі днямі на Менскім прызыўным пункце было цікавае здарэньне:

Грамадзянін **М.**, прышоўшы на мэдагляд, заявіў, што ў яго не разгінаецца левая рука. Урачы стараліся разагнуць руку, але прызыўнік падняў крык, што яму гэта вельмі баліць.

Паслалі грамадзяніна **М** на іспыт у ваенны гошпіталь. Там аказалася, што рука здаровая і локаць лёгка разгінаецца.

Прымушаны прызнацца, сімулянт, размахваючы «хворай» рукой, прышоў на пункт і заявіў: «я здаровы».

Сімулянта залічылі ў армію.

Клюб для накіроўваемых у часьці.

Акрваенкамат і палітасьвет адпусьцілі сродкі на абсталяваньне клюбу для прызыўнікоў 1905 году, якія накіроўваюцца ў вайсковыя часьці.

Клюб пачне работаць з 21 кастрычніка.

Аб „праве на адпачынак", „ізящном жакете" і комсамольскім каханьні.

Дыспут у клюбе імя НІМ.

Здавалася-б, што тут надзвычайнага?

Паэта Маўчанаў зьмясьціў у 216 нумары „Комсомольской Правды" свой верш „Свиданние", які па свайму характару і ідэолёгіі зьяўляецца не нашым, не комуністычным. Ці-ж варта з гэтай прычыны наладжваць дыспут для рабочай моладзі, ды наогул—ці задікаўліцца выбрыкам нейкага малазнаёмага ёй літаратара.

Гэта, безумоўна, ня так. Праўда, частка моладзі чула прозьвішча Маўчанава ў вершах і прышла на дыспут выпадкова, „так сабе паслухаць".

Але варта было організатару дыспуту голасна зачытаць верш „Свиданние", як хлопцы заварушыліся і пачалі далей слухаць з узмацненай зацікаўленасьцю. Відаць стала, што верш злабадзённы, закрануў усіх прысутных, нават тых, што за хвіліну раней ужо нарыхтаваліся „зяваць".

Аб чым кажа верш?—Паэта Маўчанаў, што ў працягу доўгага часу кахаў рабочую дзяўчыну—комсамолку і карыстаўся ўзаемнасьцю, раптам страціў да яе ўсякую цікавасьць. Аб гэтым і кажа ён сваёй былой любай на апошнім спатканьні з ёю.

Якімі-ж прычынамі тлумачыць Маўчанаў сваю зьмену? Ён іх не таіць і шчыра прызнаецца ранейшай каханай, што яна яму абрыдзела. Пралетарская дзяўчына, бачыце, ня мае досыць высокіх грудзей, „изящного жакета" і іншых „высокакарысных" якасьцяў, якімі паэта пачаў дарожыць і якія ён знайшоў у другой дзяўчыны—відочна непролетарскага паходжаньня.

Паэта выкрывае ў „Свиданнии" намер пайсьці па іншаму шляху, чым раней. У момант напружаных міжнародных абставін, складаных і вялізарных задач, якія стаяць перад намі ў галіне гаспадарчага будаўніцтва краіны, ён лічыць для сябе магчымым ухіліцца ад удзелу ў соцыялістычным будаўніцтве і перайсьці да мірнага, самейнага жыцьця:

— „Той, хто стаміўся, мае права
Ля ціхай рэчкі адпачыць!!!

Гэтыя пошлыя мяшчанскія словы, які вынуліцца вытрымкай з вершу „Свиданние", як нельга лепш характарызуе сучасны настрой і кірунак думак Маўчанава. Трэба таксама памятаць, што ў яго асобе мы маем не рэволюцыянэра—барацьбіта, які сапраўды стаміўся за доўгія гады змаганьня, а 20-цігадовага юнака.

Вось чаму на старонках „Комсомольской Правды" вядомыя пролетарскія паэты і крытыкі—Безыменскі, Маякоўскі, Аўэрбах ды інш насьмешылі даць аднадушную клясавую ацэнку маўчанаўскаму твору.

Пасьля зачытаньня вышэйпералічаных твораў настала цішыня, у часе якой кожны прысутны абдумваў—як выказацца.

Пачаў вучань профтэхшколы друкароў:

— Маўчанаў не адзін. Маўчанавых шмат, як сярод літаратараў, так і сярод нас, але рэдка хто з іх мае сьмеласьць голасна і на старонках друку выказаць свае шчырыя думкі. Паэта, які з-за так званай «багемы» адарваўся ад вытворчасьці, рабочага асяродзьдзя, наўхільна павінен быў „зьвіхнуцца".

— У тым, што комсамол ня здолеў перавыхаваць Маўчанава і паэта ступіў на іншы шлях, выказвецца слабасьць асобы, ня здолеўшай устаяць супроць варожых нам уплываў. (Думка другога рабочага падростка).

Комсамолец з скуранога заводу лічыць, што большасьць нашых паэтаў, у тым ліку і беларускіх, прызвычаіліся пісаць няшчырыя, казённыя творы, зусім поддаваючы іх вобразу думак. Ня гледзячы на тое, што ў сваім асабістым жыцьці яны напамінаюць тых, супроць каго накіраваны іх творы, яны лічацца вытрыманымі пролетарскімі паэтамі.

Некаторыя спрабавалі Маўчанава апраўдаць. Адзін кучаравы хлапец з інтэлектам даводзіць, што дзяўчаты-работніцы, напрыклад ранейшай каханкі Маўчанава, „пазбаўлены жаночасьці", разумова адсталі ад хлапцоў, апранаюцца бяз густу і г. д. „Нельга патрабаваць, каб я такую кахаў",—заканчвае ён.

Яму супярэчыць высокая комсамолка ў скураной сьвітцы. Яна зьвяртае ўвагу на ненармальныя адносіны комсамольцаў да маладых работніц, іх забабоны, што рабочая дзяўчына абавязкова павінна быць «горшай», „разумова адсталай", «няграбнай» „у параўнаньні з вясковымі панянкамі.—„У нашых хлапцоў яшчэ няма сяброўскіх адносін к сваёй таварышцы па варштату, яны патрабуюць ад яе ня ўдзелу ў грамадзкай працы, а адольнасьці быць маткай, стварыць самейны ўют",—заканчвае яна пад агульнае адабрэньне прысутных.

Падагульваючы думкі выказаныя ў спрэчках кіраўнік дыспуту тав. Квалінскі адзначае, што за выключэньнем двух таварышоў, усе астатнія правільна зразумелі выступленьне Маўчанава і далі яму належную ацэнку.

— Маўчанаў зьяўляецца яскравым доказам таго процэсу, які адбываецца сярод некаторых пластоў нашай моладзі. У барацьбе з варожымі ўплывамі больш моцныя перамагаюць, слабыя падпадаюць пад гэтыя ўплывы.

З гэтага вынікае, што нам, асабліва ва ўмовах БССР, дзе невялічкая колькасьць прамысловага пролетарыяту і значны лік дробнай буржуазіі, пагражае небясьпека пранікненьня варожых уплываў. Нам трэба ўзмацніць сваю работу па выхаваньню моладзі, абвясьціць рашучую барацьбу ўсім мяшчанскім, дробнабуржуазным і некамуністычным плыням.

Я. Зэльцар.

ГІСТОРЫЯ ПАЧЫНАЕЦЦА.

Аб комсамольскім фільме „Парыскі шавец".

Комсамольскі фільм лічыўся справай безнадзейнай. Вось чаму ў гісторыі савецкага кіно няма яшчэ главы „Комсамол на экране". Але цяпер гісторыя пачынаецца. Рэжысэр Фрыдрых Эрмлер «Парыскім шаўцом» пачынае фільмы аб комсамольскім быце.

Маленькі гарадок з тых, што ў старым час насілі назву „заштатных". Адзінае, што ў гарадку ад сапраўднага гораду—гэта папяровая фабрыка. Яна адзіная тут. І таму фабрыка тут ня толькі індустрыяльны цэнтр, але і асяродак грамадзкага жыцьця, асяродак комсамольскай організацыі. І вось чаму ўся фабрыка, увесь колектыў прымаюць жывы ўдзел у дзіўным здарэньні. А здарэньне гэта з маладой работніцай Кацяй такое:

Кацю абвінавачваюць у тым, што яна жыве адначасна з некалькімі хлапцамі, што яна цяжарная і ня ведае ад каго, а Андрэй—комсамолец, з якім яна „гуляла", адмаўляецца ад таго, што ён бацька. Дзіўная справа—Каця добрая дзяўчына, але ёе закідваюць гразьзю. У маленькім гарадку плёткі распаўсюджваюцца хутка. Стараюцца кумушкі. І гэтыя плёткі ледзь не даводзяць Кацю да самазабойства. Але тут умешваецца энэргічная комсамолка Вольга —яна патрабуе разбору справы. Яна высьвятляе, што ўсе гавораць аб Каці плёткі, што тая ні ў чым не вінаватая, а Андрэй сапраўды—бацька. Але апошні не жадае мець дзяцей. Яны-ж звязваюць. Ён любіць «гуляць» з дзяўчатамі, ня беручы на сябе ніякай адказнасьці. Ён супроць „мяшчанства". А дзеці, каханьне—усё гэта „мяшчанства і буржуазныя забабоны".

І зразумела, што першая яго думка, пасьля таго, як Каця паведамляе аб цяжарнасьці—адвязацца і ад яе і ад дзіцяці. Ён ідзе раіцца да сакратара колектыву. Сакратар—хлопец ня дрэнны, але адарваны ад жыцьця.

І замест сур'ёзнай гутаркі ён прапануе Андрэю кнігі. Пачытай, разьберыся. Заводскі хуліган Мацьвей упэўнівае Андрэя ў тым, што калі Каця пачне жыць з ім і з яго сябрамі, дык у яе ня будзе дзіцяці. Калі жанчына жыве з некалькімі мужчынамі,—гаворыць ён,— у яе ня будзе дзяцей. І Андрэй паддаецца ўгаворам Мацьвея. Ён назначае Каці спатканьне, але сам туды ня прыходзіць. Ён пасылае Мацьвея з цыдулькай: „Каця, выканай усё, што ён скажа". Каця правільна адказвае на прапанову М[illegible]цьвея—яна дае яму аплявуху. Але Мацьвей мсьціць—ён распаўсюджвае плёткі.

І вось Кацю выганяюць з дому. І толькі адзін чалавек можа ёй дапамагчы. Глуханямы шавец Кірык Рудзенка прысутнічаў пры гутарцы Каці з Мацьвеем. Але ён ня можа нічога сказаць. І Каця ўжо напярэдадні самазабойства.

Тут вось і ўмешваецца Вольга. Пачынаецца дасьлед. Удаецца ўстанавіць невінаватасьць Каці і ўсю подласьць учынкаў Мацьвея і Андрэя. Яны дамагаюцца праўды ад шаўца Кірыка. А той даведаўшыся аб чыннасьці Мацьвея забівае яго ў парыве абурэньня.

Суд апраўдвае Кірыка. А Каця вяртаецца да гледача-комсамольца.

Ці ня ўсе мы вінаваты ў адбыўшайся трагэдыі? Ці ня ўсе мы самі нядбайна адносімся да бытавых пытаньняў, недаацэньваючы таварышоў, часта падыходзячы да іх формальна, бюрократычна? Гэта карціна прапануе кожнаму комсамольцу падумаць над бытавымі пытаньнямі. Яна асьвятляе і задатныя і хворыя бакі комсамольскага быту.

* * *

Цікавую гэтую карціну ставіць рэжысэр Эрмлер у горадзе Пскове. Справа ў тым, што ў Пскове маюцца ўсе характэрныя рысы провінцыяльнага быту: старэнькія хібаркі, кумушкі-сплётніцы. У Пскове папяровая фабрыка, дзе і разгортваецца гісторыя.

Псковская комсамолія зараз занята бытавымі пытаньнямі—здымка фільму ажывіла інтарэс да іх. Таксама, напэўна, будзе па ўсяму Саюзу, калі фільм зьявіцца на экране. **М. Б.**

№ 8 Шахматы і шашкі № 8

Пад рэдакцыяй П. Ліпкінда

Задача № 10.

А. Даншыцкага (Менск)

Белыя: Kpe2, Фf2, Kh6, Kh5, Cc6, пп:d5, g4... (7)

Чорныя: Kpe5, Лh8, Kd6, Cd8, п e4...(5)

Мат у 2 хады.

Эцюд № 4.

Мазэля І. (Менск).

Белыя: Kpf5, Ke2, п:b6...(3)

Чорныя: Kpf3, Cb2, Kh7, пп:f7, g5, h3... (6)

Белыя выйграваюць.

ПЯТЫ ЎСЕСАЮЗНЫ ШАХ-ЗЬЕЗД.

Перамога Беларусі.

Камандныя спаборніцтвы закончыліся.

БЕЛАРУСКАЯ КАМАНДА НА СПАБОРНІЦТВАХ ШАХМАТНЫХ КАМАНД САВЕЦКАГА САЮЗУ ЎЗЯЛА ПЕРШАЕ МЕСЦА.

Яна змагалася з 10-цю камандамі розных рэспублік, вобласьцяў і буйных гарадоў і ўсіх іх перамагла, у тым ліку і Ленінградзкую.

У апошніх двух турах беларуская каманда змагалася з маскоўскай і украінскай—ад выніку гэтых сустрэч і залежала, хто возьме першынства ў камандных спаборніцтвах.

З удзельнікаў нашай каманды трэба адзначыць, як добра гуляўшых, т. т. ТЫШЛЕРА і СІЛІЧА.

Шахматны чэмпіонат СССР.

12-ты тур гульні прынёс вельмі цікавыя весткі.

Белымі выйгралі Селезьнеў у Фроймана і Бакьвіньнік у Паўлава-П'янава,якія далі цалыя на зьмесцу партыі. Чорнымі выйгралі Дуз-Хаціміскі ў Рамаоўскага, Ільін-Жанеўскі ў Пэрфільева, Халадкевіч у Модэля і Касьпэрскі ў Вільнера. У нічыю сыгралі Смародзкі-Сяргееў. Нявкончанымі засталіся партыі Макагонаў—Неўарокаў і Рохлін—Грыгор'еў. Неўарокаў у сваёй партыі мае некалькі лепшы эндшпіль (супроць Макагонава). У Грыгор'ева (супроць Рохліна) у запасе 2 лішнія пешкі.

Становішча пасьля 12 тураў наступнае: Ільін-Жанеўскі +7½ (дзьве няскончаныя) з 12; Дуз-Хацімірскі і Неўарокаў па 7½ (адна няскончана) з 12; Рамаоўскі +7½ з 11; Макагонаў +6½ (адна няскончана) з 11; Багатырчук +6 (2 няскончаны) з 11; Касьпэрскі +3½ (адна няскончана) з 11-ці.

* * *

Прадстаўнік Беларусі на чэмпіонате тав. Касьпэрскі, які ў чацьвёртым шах-чэмпіонате атрымаў дазвол прыняць удзел у гэтым чэмпіонаце, ідзе слаба, ня гледзячы на яго сёньняшнюю перамогу.

Прычына гэтаму—адсутнасьць камбінацыйных і позіцыйных пабудоў у яго гульні.

Жаночы шахтурнір.

У гісторыю шахматнага руху СССР трэба ўпісаць новую старонку. Упяршыню адбываецца **жаночы турнір**. Гэты турнір, праўда не ахапіў прадстаўніц усіх рэспублік, але, ня гледзячы на гэта, прадстаўляе вялікую цікавасьць.

У парадку выцягваньня жэрабія сьпіс удзельніц жаночага турніру наступны: 1) Кавальдзіна (Ленінград), 2) Блукет (Масква), 3) Агеева (Ленінград), 4) Гірнідз (Ленінград), 5) Рубцова (Масква), 6) Сямёўская (Віцебск), 7) Марачэўская (Масква), 8) Крамер (Масква), 9) Цхамірава (Ленінград), 10) Руднева (Масква), 11) Чудава (Масква).

Пераможніцай турніру зьявілася **Рубцова**, якая не прайграла ніводнай партыі і мае +8½ з 10. Другое месца заняла Агеева +8 і трэцяе —Марачэўская +7.

Турнір паказаў, што і жанчыны могуць быць добрымі бардамі на шахматным полі.

Матч Капабланка—Алёхін

Вельмі цікавыя весткі прынёс тэлеграф за апошнія 2 дні: Алёхін пабіў Капабланку ў 11 і 12 партыях.

Новая сыстэма шахматнай гульні—вывучэньне слабасьцяў сваіх і супраціўніка—перамагае старую—вывучэньне слабасьцяў толькі аднаго супраціўніка. Алёхін зьяўляецца прадстаўніком новай сыстэмы, Капабланка—старай.

Шахматысты СССР вельмі зацікаўлены гэтым спаборніцтвам, але толькі з пункту погляду барацьбы двух сыстэм, ні Алёхін, ні Капабланка не зьяўляюцца прадстаўнікамі грамадзкай шахматнай думкі.

Сёмая партыя матчу.

Капабланка—Алёхін

(белыя)	(чорныя)	(белыя)	(чорныя)
1. d4	d5	19. Cd3!	Ф:g2
2. c4	e6	20. C:h7+	Kpf8
3. Kf3	Kd7	21. Ce4	Фh3
4. Kc3	Kf6	22. Фd2	Ce6
5. Cg5	c6	23. c4	a5
6. e3	Фa5	24. Лg1!	Ф:h2
7. Kd2	Cb4	25. Лh1	Фc7
8. Фc2	0—0	26. Фb2!	Фe5
9. Ch4	c5	27. Cd5	Лa6
10. Kb3(!)	Фa4	28. Лe4(!)	Лd6
11. C:f6 !	K:f6	29. Лh7	Kpe7?)
12. d:c	Ke4	30. Ф:g7	Kpd8
13. c:d	C:c3+	31. C:e6	f:e
14. b:c	K:c5	32. Ф:b7	Фb4+
15. Лd1	e:d	33. Ф:b4	a:b
16. Л:d5	K:b3	34. c5	Лc6
17. a:b	Фe6	35. Л:b4	Л:c5
18. Л:d4	Лe8	36. Лa7	Здаўся

Правільна рашылі.

Правільныя рашэньні задачы № 8 прыслалі тав. **А. Зыцьман** (Менск) і **Чарно** (Менск).

Задачы № 7—**Каждан** (Бобр) і шашачнага эцюду № 3—**Чарно**.

Рашэньне задачы № 1 Хігеровіча: Становішча: **Белыя:** Kp d7, Фh5, Лa8, Kc7, пa4. **Чорныя:** Kpb6, Фd2, Лf4, пп b7, c4, c5, d5, f6. Рашэньне: 1. Фh5—h2! Ф. d 2: h2, 2. Kc7 : d5 мат. 1... f6—f5, 2. Ф. h2—b6 мат. 1... d5—d4, 2. Kc7—d5 мат. 1... Фd2—d3 аб d1 2. a4—a5 мат.

Рашэньне эцюду № 1.Становішча: Белыя пп:b4, b6, d4, d6, f2, g1.

Чорныя пп : b2, b8, d8, g7, h4. Рашэньне: 1. d6—e7, d8:f6, 2. b6—c7 b8: d6, 3. b4—c5 d6 : b4, 4. d4—e5 f6 : d4, 5. f2—g3 h4 : f2, 6. g1 : c1 і выйграваюць.

На хвалі 1155 мэтраў.

(Менская радыё-станцыя імя Саўнаркому БССР).

Сёньня перадаецца наступная праграма: 5 г. 20 хв.—„**Чырвоная Зьмена**" па радыё; 5. 50. —Гутарка ЦКЛКСМБ—„Удзел моладзі ў дні ураджаю"; 6.20—Радыё-газэта № 178; 7.05. —Перапынак; 8 г. 00 хв.—Паверка гадзіньнікаў; 8.05.—Гутарка ТСА-Авіяхіму; 8.30—Вечар спокаў.

Заўтра перадаецца: 6 г. 00 хв.—„Безбожнік" па радыё; 6.30.—„Беларуская Вёска"; 7.15.—Справаздачны даклад Наркамзему; 7.45 Навіны радыё па радыё; 8.15.—концэрт ці трансляцыя.

У панядзелак будзе перадавацца: 5 г. 20 хв. —Гутарка па радыё-тэхніцы; 5.50—Гутарка Інбалкульту—«Роля рабочых у вытворчасьці да Кастрычніка і цяпер; 6.20.—Радыё-газэта № 179; 7 г. 05 хв.—Перапынак; 8 г. 00 хв. —Паверка гадзіньнікаў; 8.05.—Концэрт—«Камэрная музыка чужаземных кампазытараў".

АДКАЗЫ ЧЫТАЧАМ.

Галубцову (№ 1220) Калі настаўнік б'ецца і лаецца, трэба аб гэтым паднясьці пытаньне на школьна-педагагічнай радзе.

Яму-ж (№ 1221). Лінкор „Парыская Комуна" ад Беларускага комсамолу не адмаўлены.

М. Краснапольскаму (№ 1223). Добрыя п'есы часопісь „Маладняк" друкуе.

Міколе (№ 1224). Калі павадыр атраду не працуе, трэба аб гэтым паведаміць сакратара комсамольскай ячэйкі.

Адказныя рэдактары: { А. БАРАНЬНІКАЎ. А. КУРЦІК.